

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de erroribus Pelagianorum, de Gratia, de
Iustificatione & Merito, de Virtutibus Theologicis, & quatuor Cardinalibus,
ac de ineffabili mysterio Incarnationis

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

Art. III. Vtrum omnes virtutes fuerint in Christo?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77342](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77342)

certa, actio enim meritoria præmij supernaturalis, debet tendere modo vitali & supernaturali in Deum, ut finem supernaturalem. Minor vero probatur: Non potuit anima Christi sine principio radicali vitalitatis supernaturalis, elicere actiones vitales vitalitate supernaturali, hoc enim implicat: Sed sola gratia habitualis est prima radix vitalitatis supernaturalis in anima, sicut sola anima est principium radicale vitalitatis naturalis; propter quod D. Augustinus eam vocat *animam animam*: Ergo non potuit anima Christi sine gratia habituali elicere actiones vitales vitalitate supernaturali.

47. Respondeo, concessa Majori, negando Minorem, ad cujus probationem, distinguo Majorem: Non potuit anima Christi sine principio radicali vitalitatis supernaturalis, vel sine auxilio actuali supplente ejus vicem, elicere actiones vitales vitalitate supernaturali, concedo Majorem, Sine principio radicali vitalitatis supernaturalis, sed tamen ut habens auxilium actuale supplens vicem talis principij, qualem habere posset anima omnigratiâ habituali destituta, nego Majorem. Similiter distinguo Minorem: Sola gratia habitualis est principium radicale vitalitatis supernaturalis, non supplebile de potentia Dei absoluta per auxilium actuale, nego Minorem. Supplebile per tale auxilium, concedo Minorem, & nego Consequentiam. Est enim manifesta instantia in peccatore fideli, actus supernaturales fidei & spei, atque adeo vitales vitalitate supernaturali, licet imperfectâ, eliciente, sine principio radicali vitæ supernaturalis, videlicet sine gratia habituali, cum solo auxilio actuali supplente concursus talis principij radicalis in ordine ad illos actus.

48. Dices, Actus vitales ordinis naturalis dependent essentialiter non solum à principio proximo, sed etiam à remoto & radicali vitæ naturalis: Ergo actus vitales ordinis supernaturalis, ab utroque principio dependent essentialiter. Antecedens est communis Philosophorum doctrina, & patet, quia alias intellectus ab anima separatus posset beatificari, & voluntas separata ab anima posset mereri, quod nullus quem viderim docuit. Consequentia vero probatur à paritate rationis.

49. Respondeo, concessa Antecedente, negando consequentiam, & paritatem, ob duplicem rationem discriminis, quam assignat Oxomensis Episcopus in Tractatu de gratia personali Christi: Prima est, quia gratia habitualis, tametsi natura sit, non tamen adeo rigorosè habet rationem naturæ, sicut anima rationalis: unde sicut ob hanc causam deficit à subiectandis & in se immediatè recipiendis proprietatibus ordinis supernaturalis, cum tamen anima rationalis suas proprietates immediatè recipiat; ob eandem etiam deficit à terminanda essentiali dependentia actuum supernaturalium, quamvis actus naturales vitales hominis, ab anima rationali essentialiter dependent.

50. Secunda ratio discriminis est, quia anima rationalis est substantialis natura proprietariè & ratione sui, non ut ad alterius ordinem elevans, & ideo omnis vitalitas hominis petit in ipsam ultimariè reduci: gratia verò est natura vitalis veluti substitutivè & elevativè, per modum formæ ad divinum ordinem elevantis; & quia potest Deus hominem diversimodè ad elicentiam supernaturalium actuum elevare, scilicet per principia fluida, aut per principia permanentia, pro-

A xima & radicalia, consequens fit quod etsi actus supernaturales vitales, à gratia ut à principio conaturali dependant, non tamen dependent essentialiter ab illa; ideoque licet conaturaliter & de lege ordinaria actus charitatis qui in ordine supernaturali perfectissimè vitalis est, non possit sine gratia habituali elici, & in prima iustificatione peccatoris ab illa procedat, ut in Tractatu de iustificatione docuimus; nihilominus præternaturaliter, & de potentia absoluta possit sine gratia & habitu charitatis, beneficio auxilij transeuntis elici: subindeque Christus per actus charitatis sic elicitos, de potentia absoluta, potuit præmium supernaturale promereri, quamvis id non potuerit de potentia ordinaria.

B Dices, Visio beatifica essentialiter dependet ab habitu luminis gloriæ: Ergo pariter actus charitatis essentialiter dependet ab habitu charitatis, subindeque à gratia habituali, à qua ipse habitus charitatis dimanant tanquam proprietates.

Respondeo primò negando Antecedens, nam D. Paulus in raptu fuit elevatus ad visionem beatificam per lumen gloriæ ipsi datum per modum auxilij & qualitatis fluidæ & transeuntis, ut docet Divus Thomas 2. 2. quæst. 157. artic. 3. ad 2. & super cap. 12. Epistolæ 2. ad Corinth. lect. 1. ubi hæc scribit: *Visio Dei per essentiam fit per lumen aliquod, scilicet per lumen gloriæ, de quo dicitur in Psalmis, in lumine tuo videbimus lumen. Sed aliquod lumen communicatur alicui per modum passionis, alicui verò per modum formæ inherens, sicut lumen solis invenitur in carbunculo, & in stellis, ut forma inherens, id est connaturalis effecta; sed in aëre invenitur ut forma transiens & non permanens, quia transit abeunte Sole. Similiter & lumen gloriæ dupliciter menti infunditur: uno modo per modum formæ connaturalis factæ & permanentis, & sic facit mentem simpliciter beatam. . . . Alio modo contingit lumen gloriæ mentem humanam, sicut quedam passio transiens, & sic mens Pauli fuit in raptu lumine gloriæ illustrata, unde etiam ipsum nomen raptus ostendit, transeundo hoc esse factum.*

Respondeo secundò, dato Antecedente, negando consequentiam & paritatem: Ratio disparitatis est, quia visioni beatificæ essentialis est exigentia permanentiæ, ac proinde nequit præcontineri in intellectu, nisi ratione luminis ab intrinseco permanentis, quod lumen habitus est quoad essentiam: actus verò charitatis non exigit essentialiter & ex sua ratione specifica permanentiam, cum sit indifferens ad liberum & necessarium, ideoque potest in voluntate præcontineri, ratione formæ ab intrinseco non permanentis, subindeque quæ habitus non fit quoad essentiam.

ARTICVLVS II.

Vtrum omnes virtutes fuerint in Christo?

§. I.

Quibusdam præmissis difficultas resolvitur.

Suppono primò, virtutes esse in triplici differentia: alie enim sunt intellectuales, alie morales, & alie Theologicæ. De intellectualibus non est hic sermo, tum quia non sunt simpliciter virtutes, nec simpliciter denominant hominem studiosum: tum etiam quia de illis agit D. Thomas qu.

9. sub

9. sub nomine scientiæ, unde solum quæstio est A
de virtutibus Theologicis, & moralibus.

55. Suppono secundò ex communi Theologorum doctrina, dari duplex genus virtutum moralium: quædam ordinis naturalis, quæ nostris actibus acquiruntur, & regulantur per dictamen prudentiæ acquisite: quædam quæ sunt infusæ, & deserviunt fini supernaturali, & per dictamen prudentiæ supernaturalis regulantur. His præmissis

Dico primò, fuisse in anima Christi Domini omnes virtutes supernaturales & per se infusæ, exceptis illis quæ cum statu beatifico, & cum unionem humanitatis ad Verbum repugnant: unde ex moralibus virtutibus non fuit in Christo penitentia, nec ex Theologicis fides, nec spes.

56. Prima pars hujus conclusionis probatur primò ex SS. Patribus qui illam disertè docent: Ambrosius enim serm. 15. in Psal. 115. docet in anima Christi fuisse virtutum omnium gemmas, quibus ornatur illa corona gloriæ, quæ coronandum Christum prophetaverat Salomon. Hefychius verò lib. 2. in Levit. cap. 8. ait hoc esse rationale judicij duodecim pretiosis lapidibus exornatum. Concinnè item Rupertus lib. 1. de oper. Spiritus Sancti animam Christi vocat paradisum deliciarum, in quo consistit videntur omnis generis plantæ frugiferæ. Author etiam Tractatus de passionē apud Bernardum cap. 16. videtur ut omnium florum hortum, animam Christi proponere: *Nam* (inquit) *propterea exinanivit semetipsum formam servi accipiens, & plantatus est in terra nostra, & corporis nostri deformitatem accepit, frondisque & floruit: & fructus plurimos attulit; ut per hoc quod nostra humanitas unitus est, sua divinitati nos uniret. Sed quia sine flore non pervenitur ad fructum, floruit ille benignus Jesus. Qui sunt flores ejus, nisi virtutes? Numerat paulò post specialiter in his floribus violam humilitatis, lilium castitatis, rosam patientiæ & charitatis, & florem abstinentiæ, quem crocum dicunt.*

57. Probatur secundò eadem pars ratione D. Thome hic art. 2. Virtutes supernaturales & per se infusæ consequuntur gratiam habitalem, ut proprietates essentiam, & consequenter illam semper comitantur: Sed in Christo fuit perfectissima gratia habitualis, ut art. 1. ostensum est: Ergo & virtutes supernaturales & per se infusæ.

Ex qua ratione colligitur, constituendas esse hujusmodi virtutes in Christo à primo instanti conceptionis, & in summo perfectionis gradu, de lege ordinaria possibili, quia ab illo instanti fuit habitualis gratia in anima Christi Domini in summo gradu perfectionis possibili de lege ordinaria, ut infra ostendemus: proprietates autem semper & pro semper comitantur essentiam, & in perfectione cum illa commensurantur.

58. Secunda verò pars quæ asserit in Christo non fuisse penitentiam, neque fidem, & spem, probatur sigillatim quantum ad singulas partes. Et in primis quod in ipso non fuerit penitentia, breviter ostenditur, supponendo primò penitentiam esse virtutem specialem distinctam à religione, à justitia vindicativa, & ab omnibus aliis virtutibus, ut docet S. Thomas infra quæst. 80. art. 2. & cum illo communiter Theologi. Secundò actum primarium & specificativum penitentiae esse aut dolorem peccati ex motivo emendationis, vel intentionem operandi ad deletionem peccati præteriti. Quibus suppositis, probatur habitum penitentiae non fuisse in humanitate Christi: Habi-

tus enim non potest esse in subiecto cui ab intrinseco repugnat actus illius primarius: Sed humanitati Christi, ratione unionis ad Verbum, ab intrinseco repugnat actus penitentiae primarius: Ergo & habitus penitentiae. Probatur Minor: Cui repugnat objectum specificativum actus, etiam actus ipse repugnat: Sed humanitati Christi, ratione unionis ad Verbum, ab intrinseco repugnat objectum specificans actum primarium penitentiae, cum illius objectum sit peccatum proprium penitentis, ut expiabile, vel emendabile, quod humanitati Christi repugnat, etiam de potentia absoluta, ut infra cum agemus de impeccabilitate Christi ostendemus: Ergo Christo repugnat actus penitentiae primarius.

Simili ratione probatur in Christo non fuisse fidem: Etenim objectum primarium fidei est divinitas non visa: Sed tale objectum non habet locum in Christo, qui ab instanti conceptionis clarè vidit Dei essentiam: Ergo nec habitus fidei; non enim stare potest habitus in subiecto, cui primum objectum talis habitus repugnat. An autem possit simul idem objectum clarè & obscurè videri, diximus in Tractatu de Virtutibus Theologicis disp. 1. art. 6. ubi partem negativam, ut veriorē & probabiliorem elegimus.

Eadem ratio probat in Christo non fuisse virtutem spei, ipsi enim pariter repugnat objectum spei, ratione visionis beatificæ, cum objectum primarium spei sit Deus ut non possessus, & ex vi visionis beatificæ Deus à Christo possideatur.

Confirmatur & magis illustratur hæc ratio: Quia objectum primarium fidei est res divina non visa, & Christus clarè videt Deum, excluditur fides ab illo, in communi Theologorum sententia: Sed objectum primarium spei non est quodlibet sperabile, sed res divina, quatenus non possessa, in ordine ad quam cetera attinguntur per spem, ut ostendimus in Tract. de Virtutibus Theologicis, & Christus per visionem beatificam perfectè possidet Deum: Ergo spes non est in illo.

Ubi obiter est advertenda differentia quam statuit D. Thomas hic art. 4. in corp. inter fidem & spem, quod videlicet quia Christus clarè & perfectè cognovit non solum quæ ad Deum spectant, quæ sunt prima credibilia, sed etiam spectantia ad creaturas, quæ sunt secundariò credenda, nec quoad prima credibilia, nec quoad secundariò credenda, fuit in Christo fidei actus. In spe verò oppositum opposita de causa contingit; nam Christus licet perfectè possideat Deum, qui est primarium objectum spei, non tamen alia extra Deum; & ideo circa illa quæ nondum adeptus fuerat, quandiu erat viator & comprehensor, ut gloriam corporis, nominisque exaltationem, habuit Christus actum sperandi. Ille tamen actus non fuit verus actus spei, ut à simplici desiderio distinguitur, ut colligitur ex D. Thoma 2. 2. quæst. 18. art. 2. ad 4. ubi docet habentibus gloriam animæ non esse gloriam corporis arduam sufficienti modo, ut terminet actum spei, eo quod gloria animæ sit sufficiens causa gloriæ corporis: Sed Christus ab initio conceptionis habuit gloriam animæ, ut infra dicemus: Ergo non expectavit gloriam corporis per actum proprium spei, à simplici desiderio distinctum, etsi ad actum spei proximius videatur accedere, quàm simile desiderium beatorum, ut insinuat D. Thomas articulo citato ad 1. eo quod gloria corporis erat à Christo laboribus obtinenda, non autem ab aliis

beatis; quia tamen labores illi fuerunt voluntarie suscepti, & in seipso habebat sufficientem gloriæ sui corporis causam, actus ille quo gloriæ corporis expectavit, non fuit actus proprius spei, à simplici desiderio distinctus.

62. Si autem quæras, à quo habitu actus ille processerit? Respondeo breviter, actum sperandi gloriæ corporis in Christo & in beatis procedere secundario ab habitu eliciente fruitionem, qui est habitus charitatis. Ut enim docet S. Thomas 2. 2. quæst. 25. art. 4. homo seipsum per charitatem diligit: Ergo per illam Deum absentem sibi desiderat, & de Deo delectatur quatenus præfenti & possessio, in quo actu beatifica fruitio consistit, & consequenter ab habitu charitatis secundario elicitur desiderium gloriæ corporis, habens pro motivo formali Deum quatenus possessum. Vide quæ diximus in Tractatu de beatitudine disp. 4. art. 2. & in Tractatu de Virtutibus Theologicis disp. 9. art. 4.

Dico secundò, etiam virtutes naturales, & per se acquisibiles, fuisse in Christo. Ita communiter Theologi contra Lorcam hæc disp. 38. num. 19. & alios quos refert Vazquez disp. 42. cap. 2.

63. Probatur primò conclusio: Licet intellectus Christi per scientiam beatam & infusam fuerit maximè perfectus circa objecta cognoscibilia, adhuc fuit necesse ipsum habere scientiam acquisitam, ut videlicet per illam modo sibi proportionato & connaturali perficeretur, ut docet S. Thomas infra quæst. 12. art. 1. Ergo similiter licet appetitus tam intellectivus quàm sensitivus Christi, fuerint maximè perfecti per virtutes morales per se infusas, fuit tamen necesse ut in illis essent virtutes morales acquisibiles, ut scilicet per illas perficerentur modo sibi connaturali & proportionato, atque sic essent perfecti non solum in ordine supernaturali, & quoad potentiam obedientialem, verum etiam in ordine naturali, & quoad potentiam naturalem.

64. Probatur secundò: Christus non solum actus supernaturales, sed etiam naturales elicitur erga materias virtutum, cum importent honestatem moralem cum unione hypostatica & beatifica visione non repugnantem, nec humanitati Christi indecentem, & congruum sit quod Christus nulla honestate morali istius conditionis caruerit: Sed ut istos actus promptè, facili, & suaviter, qualiter decebat, eliceret, necessaria erant virtutes per se acquisibiles, cum effectus formalis huiusmodi virtutum sit promptum reddere subiectum ad istorum actuum elicientiam: Ergo in Christo fuerunt virtutes naturales & per se acquisibiles.

65. Confirmatur: Appetitus Christi est quantum ad entitatem ejusdem rationis cum nostro, & consequenter sicut noster appetitus non est ab intrinseco ratione propriæ entitatis, completè & perfectè inclinatus ad actum honestum virtutis, ideoque indiget habitibus virtutum, ut docet D. Thomas 1. 2. quæst. 36. art. 4. ita appetitus sensitivus Christi, non est ratione propriæ entitatis completè & perfectè inclinatus ad actum naturalem honestum, unde ut promptè illum eliciat, formâ superadditâ indiget, quæ non potest esse alia quàm virtus acquisita; nam unio hypostatica, cum non sit operativa, non potest esse forma inclinans in actus honestos; gratia verò habitualis, & virtutes infusæ ipsam consequentes, solum in actus supernaturales inclinant.

66. Respondet Lorca negando Majorem princi-

A palis argumenti, cum enim (inquit) Christus fuerit supremus operans in genere virtutis, oportuit ut semper perfectissimè operaretur, quod est operari ex supernaturali motivo, ac proinde non decessit ut actus entitativè naturales eliceret.

Sed contra primò: Sicut Christus est perfectissimus operans in linea virtutis appetitivæ, ita & in linea virtutis intellectivæ: Sed ex hac secunda præstantia non sequitur ipsum nunquam exercuisse actus naturalium scientiarum: Ergo nec ex prima rectè inferitur, illum nullum actum honestum entitativè naturalem habuisse.

68. Secundò, D. Thomas infra quæst. 9. art. 4. probat fuisse in intellectu Christi scientiam acquisitam naturalem, ne facultas abstractiva specierum competens intellectui agenti, in Christo redderetur frustranea: At si nunquam actus honestos naturales eliciisset, etiam redderetur inutilis & frustranea facultas naturalis voluntatis quam habet ad operandum honestè, cum per actus supernaturales huiusmodi facultas non reducatur ad actum: Ergo ut hoc inconveniens vitemus, concedi debet Christum eliciuisse actus naturales honestos.

69. Tertiò, Si hæc responsio & doctrina Loræ vera esset, sequeretur Christum Dominum non eliciuisse actum alterius virtutis per se infusæ, quàm charitatis, subindeque in illo non fuisse aliam virtutem per se infusam, quàm charitatem: Consequens est falsum, & repugnans Scripturæ, quæ humilitatem, obedientiam, patientiam Christi, aliasque ejus virtutes commendat: Ergo &c. Sequela patet, nam inter omnes actus virtutum, perfectissimus est actus charitatis: Ergo si ex eo quod Christus est supremum operans in linea virtutis, & actus naturales non adæquant perfectionem supernaturalium, colligitur nunquam naturales actus, sed solum supernaturales eliciuisse, inferri etiam debet, ipsum non eliciuisse actum alterius virtutis per se infusæ, quàm charitatis.

70. Denique, licet ex eo quod Christus sit perfectissimus operans in linea virtutis, rectè inferatur decessit ut semper operaretur ex motivo supernaturali, tanquam ex fine operantis, non tamen rectè colligitur ipsum debuisse operari semper ex motivo supernaturali, ut fine intrinseco cujuscunque actus vel operis: Sed ut actus naturalium virtutum eliceret, sufficiebat ipsum operari ex motivo naturali, ut fine intrinseco operis: Ergo ex eo quod Christus fuerit supremum operans in linea virtutis, perperam inferit Lorca, ipsum actus honestos naturales non eliciuisse.

71. Respondent secundò alij, concessa Majori, negando Minorem, quæ asserit virtutes naturales & per se acquisibiles fuisse necessarias in Christo ut actus naturales honestos, promptè, facili, & suaviter eliceret: quia in Christo (inquiunt) nulla erat difficultas vincenda circa actus naturales honestos; nam cum in illo ex vi unionis hypostaticæ non solum ligatus fuerit, sed etiam extinctus fomes, resistentia virium inferiorum rationi, ex qua nascitur in nobis difficultas in bonè operando, impossibilis fuit.

Sed contra primò: Virtutes per se acquisitæ fuerunt in Adamo in statu innocentia, & similiter in Beata Virgine; & tamen in illis non poterat inferior appetitus superiori resistere, cum in eis fomes non fuerit, vel quia ligatus, vel quia extinctus fuit: Ergo ex eo quod appetitus inferior non poterit in Christo superiori resistere, non sequitur in illo non fuisse virtutes per se acquisibiles.

73. Secundò, Sicut in Christo, ratione conjunctio-
nis animæ eius ad Verbum, non potuit esse fo-
mes peccati, ita nec in illo potuit esse error tam
speculativus, quam practicus; & tamen non ob-
stare hac impossibilitate erroris, ponuntur in
eius intellectu scientiæ acquisite naturales, ad
actum scientificum faciliter elicendum, ut infra
parebit: Ergo pariter, non obstante impossibilitate
fomitis in Christo, in eo poni debent virtutes
per se acquisite, ad faciliter elicendum actum na-
turalem honestum.

§. II.

Solvuntur objectiones.

74. **O**bjicies primò contra primam conclusio-
nem: Virtutes infusæ in Christo sunt super-
flue: Ergo non dantur. Consequentia patet, et-
enim gratia non minus abhorret à superfluo,
quam natura. Antecedens verò probatur. Virtu-
tes infusæ ponuntur in potentiis animæ, ut facul-
tatem præstent bene operandi in ordine superna-
turali: Sed Christi anima hanc facultatem perfe-
ctissimè habuit ex unione ad Verbum, cum ex illa
reddita fuerit impeccabilis: Ergo virtutes infusæ
in Christo sunt superflue.

75. Respondeo negando Antecedens, ad cuius pro-
bationem, concessâ Majori, nego Minorem: ut
enim Verbum Divinum præstaret illud quod vir-
tutes infusæ præstant, & facultatem ac facilitatem
præberet potentiis animæ Christi bene operandi
in ordine supernaturali, deberet ipsi uniti in ra-
tione principij operativi quo, subindeque illas in-
formare, quod implicat, ut articulo præcedenti
ostensum est.

76. **O**bjicies secundò contra secundam conclusio-
nem: In Christo non fuerunt illæ virtutes quæ
habent repugnantiam cum statu beatitudinis: Sed
virtutes morales acquisite sunt hujusmodi: Ergo
non fuerunt in Christo. Major patet, Christus
enim ab instanti suæ conceptionis fuit beatus, Mi-
nor probatur. Illæ virtutes habent repugnantiam
cum statu beatitudinis, quæ non remanent in pa-
tria; cum enim beatitudo sit status omnium bono-
rum aggregatione perfectus, beati possident om-
nem perfectionem statui beatitudinis non repug-
nantem: Sed virtutes morales acquisite non re-
manent in patria, ut docet S. Thomas in 3. dist.
33. quæst. 1. art. 4. & ad Annibaldum ibidem quæ-
st. 1. art. 5. Ergo cum statu beatitudinis repug-
nantiam habent.

77. Respondeo, concessâ Majori, negando Mino-
rem, ad cuius probationem, negatur etiam Mi-
nor; nam ut docet S. Thomas 1. 2. quæst. 67. art.
1. virtutes morales manent post hanc vitam in pa-
tria. Ibi autem S. Doctorem loqui de virtutibus
naturalibus & per se acquisibilibus, manifestum est,
nam loquitur ibi de virtutibus cognitis à Philoso-
phis, qui nihil de supernaturalibus cognoverunt.
Ratio etiam suffragatur: licet enim in patria non
remaneat id quod materialiter se habet ad virtu-
tem moralem, ut delectationes ciborum & vene-
reotum, neque timor aut audacia circa pericula
mortis, neque etiam distributiones & commuta-
tiones rerum quæ veniunt in usum præsentis vitæ;
remanet tamen id quod est formale in ipsa virtu-
te, nempe electio recta secundum ordinem ratio-
nis, circa honestatem & medium talium passio-
num; seu ut alij dicunt, remanet quantum ad
actum primum & internum illius, non verò
quoad secundarium, & externum. Et in hoc sen-

Tom. IV.

A su intelligendus est D. Thomas cum locis citatis
asserit, virtutes morales non remanere in beatis;
hoc enim verum est de virtutibus moralibus, quan-
tum ad id quod de materiali se habet in illis, vel
quantum ad actum illarum secundarium; non
verò quoad id quod de formali important, &
quoad actum primum & internum ipsarum.

Objicies tertio: Virtutes morales acquisite po-
nuntur ad refræandas passiones immoderatas:
Sed hæc passiones nunquam fuerunt, imò nec po-
tuerunt esse in Christo, cum illæ oriantur à fomi-
te, qui in Christo hæc fuit, nec esse potuit: Ergo
in Christo non fuerunt virtutes morales acqui-
sitæ.

B Respondeo virtutes morales acquisite poni ad
refræandas passiones secundario & ex conse-
quenti, ut si videlicet eas in subiecto immodera-
tas invenerint, moderentur: per se primò verò so-
lùm disponent appetitum ad faciliter & promptè
eligendum in propriis materiis conformiter ad ra-
tionem. Unde in primis parentibus in statu inno-
centiæ fuerunt hujusmodi virtutes per accidens
infusæ, in quibus tamen in eo statu nulla erat im-
moderata passio, cum per donum integritatis pars
inferior esset perfectè subiecta superiori. Quam-
vis ergo passiones immoderate in Christo non fue-
rint, nihilominus in ipso fuere virtutes morales
acquisite, vel acquisibiles, ut de temperantia do-
cet S. Thomas hic art. 2. ad 3. his verbis: *Concupiscentias pravas Christus omnino non habuit, nec
propter hoc tamen excluditur quin habuerit tem-
perantiam, quæ tamò perfectior est in homine,
quàm magis pravæ concupiscentiis caret. Unde
secundum Philosophum 7. Ethic. temperatus in hoc
differt à continente, quòd temperatus non habet
pravas concupiscentias, quas continens patitur.*

§. III.

Corollarium præcedentis doctrinæ.

EX dictis inferitur fuisse quidem in Christo ma-
gnificentiam, & liberalitatem, justitiam vindicativam, eutropeliam, & philotimiam, sed non
virtutem pie affectionis ad credendum.

D Primum docet D. Thomas hic art. 2. ad 3. &
probat hac ratione: Liberalitas & magnificentia
versantur erga divitias, non solùm illas distribuendo,
prout, quomodo, & quando oportet, sed etiam
illas penitus contemnendo, quod Christus perfe-
ctissimè fecit: exercuit etiam exteriorem liberali-
tatis actum, modo sibi convenienti, cum iussit
pauperibus erogari quæ sibi dabantur, & actum
magnificentie, quando pavit quinque millia ho-
minum in deserto. Magnificentiam quoque pro-
didit in structura præcellentiissimi operis, quale
nemo eorum qui magnificentissimi audierunt, un-
quam perfecit, nempe Ecclesiæ sanctæ.

E Quod etiam justitia vindicativa fuerit in Chri-
sto, sic ostenditur. Justitiæ vindicativæ (ut docet
D. Thomas 2. 2. quæst. 108. art. 1. & 2.) duplex
est actus: primus petere à legitimo iudice ultio-
nem peccati; secundus, injurias suas vel Dei de-
fendendo propulsare: Sed neuter ex his actibus
repugnat Christo, imò utrumque exercuit: pri-
mum cum Joan. 8. petiit adulteram lapidari, di-
cens: *Qui sine peccato est vestrum primus in eam
lapidem mittat.* In quo dicto Christum observas-
se justitiam docet Augustinus Tract. 33. in Joan. de
justitia vindicativa necessario intelligendus. Se-
cundum verò exercuit, cum Judæis Christo im-
properantibus quòd dæmonium haberet, & quòd

Zzz ij

in Beelsebuth ejiceret demonia, respondit: *Ego Daemonium non habeo* &c. ubi Theophilactus ait, *Christum honorasse Patrem suum ulciscendo*. Dei etiam injuriam propulsavit, cum facto ex funiculis flagello, de templo vendentes & ementes ejecit: Ergo &c.

§2. Major difficultas est de eutropelia, quæ cum circa jocos & ludos ut propriam materiam versetur, sicut docet S. Thomas 2. 2. quæst. 168. art. 2. non videtur fuisse in Christo, qui jocos & ludos nunquam exercuit. Nihilominus dicendum est, etiam istam virtutem in Christo fuisse: Tum quia sicut materia liberalitatis sunt pecuniæ non solum ut distribuendæ, sed etiam ut omnimodè contemnendæ; ita dici potest materia eutropeliæ esse jocos & ludos, non solum ut exercendos, sed etiam ut contemnendos: Christus verò jocorum & ludorum exercitum contempsit. Tum etiam, quia esto joci & ludi ut exercendi, sint materia eutropeliæ, & Christus eos efficaciter nunquam elegerit, absolute tamen electio efficax illorum, Christo non repugnabat, & de facto habuit actum conditionatum quo jocos & ludos sub conditione elegit, quod sufficiens est ut ipsi talis virtus conveniat. Ratio autem ob quam non elegit jocos efficaciter, est quia de rebus magnis agentem, ut Christus revera agebat, joci & ludi non decent. Ex quo infert Cajetanus, graviter peccare prædicatores, qui prædicationi Evangelicæ ridicula & jocos admiscunt; quia ut ait S. Doctor loco citato, in resp. ad 1. *Doctrina sacra maximis rebus intendit, secundum illud Proverb. 8. Audite quoniam de rebus magnis locutura sum.*

§3. Quarta etiam pars corollarij, quæ asserit philotimiam fuisse in Christo, breviter suadet. Ei non repugnat habitus virtutis Philotimæ, cui proprius illius actus non repugnat: At Christo proprius actus Philotimæ non repugnabat: Ergo nec habitus illius. Major patet, Minor probatur. Proprius actus Philotimæ est parvos honores appetere, ut docet S. Thomas 1. 2. quæst. 60. art. 5. & 2. 2. quæst. 129. art. 2. & quæst. 130. art. 2. ad 2. Sed hoc ab intrinseco non repugnabat Christo, licet enim ejus actibus ex dignitate personæ magni honores deberentur, ex aliis tamen capitibus poterant parvi honores illis actibus deberi, subindeque poterat Christus eos acceptare, eosque de facto acceptavit, cum turbæ clamarent: *Osanna Filio David, Benedictus qui venit in nomine Domini*: Ergo proprius actus philotimæ non repugnabat Christo, sed ipsum aliquando exercuit.

§4. Tandem probatur ultima pars in qua dicitur non fuisse in Christo virtutem piæ affectionis ad credendum: Tum quia in voluntate viatoris ad piam illam affectionem eliciendam non requiritur virtus seu qualitas habitualis, sed auxilium actuale sufficit, ut in Tractatu de virtutibus Theologicis probatum est. Tum etiam, quia esto talis virtus admittenda esset, illa tamen non potest reperiri nisi in eo in quo repetitur fides, cum essentialiter ordinetur ad determinandum intellectum ad credendum: At ista non potuit esse in Christo, ut primâ conclusionem ostendimus: Ergo nec illa.

Disp. 6.
art. 1.

ARTICVLVS IV.

Virum Christus virtutes morales per se acquisibiles, propriis actibus comparaverit, vel eas per infusionem acceperit?

Supposito quod Christus habuerit virtutes naturales & per se acquisibiles, ut articulo præcedenti ostensum est, restat explicandus modus quo illas accepit, & declarandum, an eas per infusionem habuerit in primo instanti suæ conceptionis, sicut docent communiter Theologi de Adamo, an verò eas propriis actibus sibi comparaverit: Hoc enim in Schola Thomistarum problematicum est, aliis asserentibus virtutes illas fuisse à Christo propriis actibus acquisitas; aliis è contra affirmantibus illas fuisse infusas animæ Christi à primo instanti conceptionis. Primum tenent Cabrera, Nazarius, Aravius, Cipullus, & Herrera in manuscriptis de Incarnatione: alterum defenditur à Medina, Alvare, Vincentio Asturicensi, Joanne à S. Thoma, & ab illustissimo Oxoniensi Episcopo, in manuscripto ejusdem tractatus. Huic etiam adherent sententiæ Suarez, & Vazquez, & alij ex modernis; illeque dicendi modus videtur probabilior, & dignitati ac perfectioni animæ Christi favorabilior. Unde sit

§. I.

Sententia affirmans virtutes morales per se acquisibiles, Christo fuisse in primo instanti suæ conceptionis infusas, ut verior & probabilior eligitur.

Deo igitur: multò probabilius est virtutes morales per se acquisibiles, Christo fuisse à primo instanti suæ conceptionis infusas.

Hanc conclusionem probat Suarez hic disp. 19. sect. 2. hoc discursu. Adamo, quia erat caput morale omnium hominum, fuerunt à primo suæ formationis instanti infusæ per accidens omnes virtutes morales: Sed Christus fuit multò perfectiùs caput totius generis humani, quàm Adamus: Ergo à fortiiori fuerunt illi infusæ omnes virtutes morales à primo conceptionis instanti.

Sed hoc argumentum non urget, ut enim docet D. Thomas 1. p. quæst. 94. art. 3. Adamo in primò instanti fuerunt infusæ per accidens species repræsentativæ omnium, & tamen utidem S. Doctor hic quæst. 9. art. 4. asserit, species illæ non fuerunt infusæ Christo à primo instanti conceptionis: Ergo ex Adamo ad Christum non potest efficax argumentum desumi. Unde

Vazquez conclusionem nostram aliter suadere nititur, hoc nimirum argumento: Si Christus ab initio conceptionis non habuisset omnes virtutes morales infusas, difficultatem habuisset in ordine ad bonum honestum: At inconueniens videtur difficultatem istam in voluntate Christi admittere: Ergo concedendæ sunt virtutes per se acquisibiles in anima Christi Domini ab instanti conceptionis, per quas summam promptitudinem ad bonum honestum habet.

Sed hæc etiam ratio, nisi aliunde juvetur, non videtur efficax: Nam licet inconueniens sit voluntatem Christi Domini habere positivam difficultatem ortam ex habitu vitioso, vel ex passionibus inordinatis appetitibus, quod tamen difficultatem negativam haberet, ortam ex carentia habituum, non videtur inconueniens, nec à prædicto Autho-